

delft en dient

OFFICIEEL ORGAAN VAN DE

gereformeerde kerken van delft en delft-abtswoude

Gevangenis- en nazorgpastoraat: Een taak voor de Gemeente

Het is zondagavond zeven uur. Tijd voor de tweede protestantse kerkdienst in het Huis van Bewaring aan de Van Alkemadeaan in Scheveningen. Op zaterdagavond worden er twee r.k. kerkdiensten gehouden.

De kerkdienst wordt gehouden in de sportzaal. De tafels en stoelen staan in een halve cirkel. Middenin het liturgisch centrum met kaarsen en bloemen.

Er zijn 10 kerkgangers van buiten. Leden van verschillende kerken in Den Haag en omgeving. Zo'n 45 bewoners van het Huis van Bewaring komen de kerkzaal binnen. Mensen van binnen en buiten begroeten elkaar hartelijk. Ze zijn elkaar gaan kennen want ze bezoeken de kerkdienst vrijwel wekelijks. Er wordt koffie gedronken en er ontstaat een gezellige sfeer. Ontmoeting is een wezenlijk onderdeel van de dienst!

Dan begint de viering van de liturgie. Hier samengekomen in deze geslotenheid van het leven, waarin zoveel in ons omgaat, mogen wij weten dat Onze Hulp is in de naam van de Heer, die hemel en aarde geschapen heeft. In zijn naam mogen wij

aan het eind de oude en altijd weer nieuwe zegen: 'De Here zegene u en Hij behoede u...'. En we kijken elkaar aan. En iemand zei: 'Aan het eind van de dienst bij de zegen, als we elkaar dan aankeken, had ik altijd het gevoel dat er voor mij ook een stukkie zegen in zat...'

Integratie

In het gevangeniscomplex van Scheveningen is het kerkewerk van grote betekenis. Niet alleen in de zondagse kerkdiensten, maar ook in de wekelijkse gespreksgroepen en in de persoonlijke contacten met de bewoners en vaak ook met hun familieleden.

Het gaat nu eens om heel diepe en dan weer om heel praktische levensvragen. Veelal klinkt er een diepe gebrokenheid in door. En we proberen samen te zoeken naar een weg voor jou samen met God en medemensen in deze situatie.

De geestelijke verzorging wil dit kerkewerk niet op zichzelf laten bestaan, maar *integreren* in het kerkewerk buiten de gevangenis. Want gevangeniskerkewerk is niet alleen de taak van een daarvoor aan-

nog bij, dat nogal wat mensen die met justitie in aanraking zijn gekomen, een levensgeschiedenis achter de rug hebben die als *kansarm* getypeerd kan worden. Ze zijn vaak opgegroeid in veelsoortige achterstandssituaties op emotioneel, sociaal en maatschappelijk gebied. Criminaliteit staat meestal niet op zichzelf. Maar het is een onderdeel van een vicieuze cirkel waarin mensen met hun leven terechtgekomen zijn. Dat kan al heel vroeg beginnen: niet gewenst, verwaarloosd, opgroeiend in achterbuurten, overal tussen wal en schip, kindertehuizen, al heel vroeg met de politie in aanraking gekomen...

In Den Haag is de Stichting Exodus werkzaam, die de kerken wil betrekken bij het gevangeniskerkewerk en bij het scheppen van nieuwe levensmogelijkheden voor mensen die met justitie in aanraking zijn gekomen. Exodus is oecumenisch van opzet en gaat uit van de Haagse Gemeenschap van Kerken.

Projecten

Met het oog op de nazorg heeft Exodus een viertal projecten. In deze projecten kunnen de pastorale contacten en vrijwilligers na de detentie worden voortgezet. En er wordt gewerkt aan het vergroten van kansen om weer in de maatschappij te kunnen functioneren.

elkaar begroeten en elkaar herkennen als zusters en broeders: "Genade en vrede van God onze bondgenoot". We zingen samen uit het liedboek. Bekende liederen die regelmatig terugkomen. "Here Jezus om uw woord zijn wij hier bijeengekomen".

Velen in de gevangenis zijn niet kerkelijk maar wel gelovig. We bidden samen en we lezen uit het evangelie. En dan de uitleg van het verhaal. Er is grote belangstelling voor. De voorbeelden sluiten we af met het Onze Vader. Ieder kan het in zijn eigen taal meebidden. Soms zijn er wel zeven of acht talen door elkaar heen. En dan

gestelde gevangenispredikant. Het is een taak voor de *gehele* gemeente. In het gevangenispastoraat gaat het om het hart van het evangelie.

Jezus identificeert zich met gevangenen als Hij zegt: 'Ik ben in de gevangenis geweest en gij zijt tot mij gekomen' (Matth. 25 : 36). En ook de Hebreënbief roept op tot verbondenheid met gevangenen: 'Denkt aan de gevangenen alsof gij met hen gevangen waart' (Hebr. 13 : 3a).

Waar in onze samenleving gevangenis muren tussen mensen bestaan, is de christelijke gemeente geroepen om door die muren heen te gaan. In dat gaan achter die muren en in het contact met gevangenen 'geschiedt' het evangelie. Want daarin wordt zichtbaar en voelbaar dat onze God een God van liefde en genade is. Daarom is deelname van gemeenteleden van buiten in het gevangenis kerkewerk onmisbaar. Zij laten de mensen in de gevangenis ervaren dat er in hun isolement toch een verbondenheid is met een gemeenschap die hen niet wil afschrijven.

Ook na de detentie

De zorg van de kerk is niet alleen nodig tijdens de detentie, maar ook *na* de detentie. Velen hebben na hun gevangenisstraf moeite een nieuw bestan op te bouwen. Zij hebben de ervaring dat de moeilijkheden dan opnieuw beginnen. Het hebben van een strafblad brengt een maatschappelijk isolement met zich mee. Daar komt

In de eerste plaats is er een *Open Huis als eetcafé*. Dit is vier dagen in de week geopend en men kan er terecht voor een goedkope warme maaltijd, een gesprek en ontspanning. Het eetcafé wordt gerund door vrijwilligers. Er komen niet alleen ex-gevangenen, maar ook mensen uit de buurt, zodat het ook een integratiefunctie heeft. Een tweede project is het *Huis voor Begeleid Wonen*. Hier kunnen 8 mensen een jaar lang onder begeleiding wonen. Iedere bewoner heeft een eigen begeleidingsplan dat met hem samen (meestal al tijdens de detentie) is opgesteld. Het gaat vooral om begeleiding in het ontwikkelen van zelfstandigheid: zelfstandig wonen, omgaan met geld, zoeken van een goede dagvulling (studie, betaald werk of vrijwilligerswerk), het zoeken van contacten en het omgaan met relaties. Aan het woonproject zijn enkele professionele begeleiders verbonden en ook zijn er een aantal vrijwilligers werkzaam.

Als derde is een *werkervaringsproject* ontwikkeld. Hier kunnen de bewoners in het begin van hun woonperiode werkervaring opdoen. Het gaat er vooral om een goed dagritme aan te leren, om een wat vastere basis te hebben, om elders op voort te kunnen bouwen. In het werkervaringsproject worden opknappwerkzaamheden in huis gedaan, er wordt meegewerkt in het eetcafé en er is een fietsenmakerij waar oude fietsen worden opgeknapt. In de vierde plaats zijn er de zogenaamde *na-*

delft na dien verborgen schat en dient

Redactie:

drs. W. H. Duker, Ruys de Beerenbrouckplein 6,
2613 AR Delft, tel. 123105; dr. G. C. van de Kamp, A. M.
de Jonglaan 27, 2624 LB Delft, tel. 564728; F. de
Waardt, Rol. Holstlaan 1020, 2624 JP Delft, tel.
561535.

Inleveren kopij:

Voor Delft en Delft-Abtswoude: Rol. Holstlaan 1020,
2624 JP Delft, vóór zondag 6 uur n.m.

Opgave van abonnements, advertenties en bezorgklachten:

Zet- en Communicatiecentrum 2000, Postbus 51, 3220
AB Hellevoetsluis, tel. 01883-17086.

Advertentieprijs: 65 ct. per mm, enkele kolom.

Abonnementsprijs:

f 14,- per kwartaal

Verschijnt wekelijks

Betaling: abonnees ontvangen een acceptgirokaart.

zorgkerkdiensten. Deze diensten zijn bedoeld voor allen die bij Exodus betrokken zijn: bewoners van het eetcafé, vrijwilligers en beroepskrachten. Het is een gezamenlijk moment van viering en bezinning. De diensten worden geleid door één van de r.k. of protestantse pastores van het gevangeniscomplex. Zo hopen we dat deze diensten een herkenbare plaats zijn voor mensen die na hun detentie toch een band met de kerkgemeenschap willen voortzetten.

Gemeente als oefenplaats

Op deze manier wil Exodus een zo compleet mogelijk hulpverleningsaanbod in wonen, werken, relaties, ontspanning en zingeving realiseren. Dat is nodig want de wortels van de uitzichtloosheid zitten diep en ze zijn vaak breed vertakt. Daarbij wordt samengewerkt met andere hulpverleningsinstanties zoals de reclassering. De hierbij betrokken kerkelijke gemeente — als een breed maatschappelijk verband — kan zo een oefenplaats bieden voor mensen om zich in het leven te ontplooiën. Zo kunnen we samenwerken met hen die zich aan onze zorgen toevertrouwen eraan werken om toekomst te openen waar die gesloten lijkt.

J. D. W. Eerbeek,
gevangenispredikant en voorzitter van Exodus

Als u het werk van Exodus financieel wilt steunen is het gironummer: 1989910 t.n.v. Stichting Exodus, Den Haag. Als u zich als vrijwilliger wilt opgeven voor één van de projecten, kunt u Exodus bellen: tel.nr. 3514161.

Wilt u meer over het werk van Exodus weten kunt u contact opnemen met de interim-directeur, de heer H. J. Donken (ook te bereiken op tel.nr. 070-3453702).

Na de viering van het kerstfeest, waarvan de achtdaagse vreugdetijd op 1 januari wordt afgesloten, breekt volgens de kerkelijke kalender de epifaniëntijd aan. Het woord *epifanie* betekent verschijning. Het is precies dát woord dat we in de genoemde gedeelten uit de brief aan Titus aantreffen. De viering van de verschijning gaat door. Het eigenlijk feest van Epifanie vieren we op 6 januari (a.s. zondag!). De thema's van dit feest zijn de komst van de wijzen uit het Oosten, de doop van Jezus en de bruiloft te Kana. In de kerken van het Oosten heeft men trouwens tot de vierde eeuw ook de geboorte van Jezus op deze dag gevierd.

Op het kerstfeest en in de tijd na kerst gaat het om de viering van Gods goedertierenheid en zijn mensenliefde. In de tekst van Titus 3 : 4 wordt met 'onze Heiland (en) God' de Vader zelf bedoeld. In de pastorale brieven is het woord Heiland een aanduiding van Christus én van de Vader. God zelf is de Redder. Bij Hem ligt het initiatief tot de verlossing. In die redding is zijn goedertierenheid en mensenliefde zichtbaar geworden. Vriendelijkheid en zachtmoedigheid worden van de gelovigen gevraagd jegens alle mensen (3 : 2). Het motief voor deze vermaning is het feit dat God zelf ze in rijke mate heeft geopenbaard.

Het woord goedertierenheid ziet vooral op Gods genade jegens die mensen die dat niet verdiend hebben. Hier is sprake van de gemeenteleden aan wie deze brief wordt geschreven als mensen die tevoren 'verdwaasd, ongehoorzaam, dwalende, verslaafd aan velerlei begeerten en zingnot, levende in boosheid en nijd, hatelijk en elkander hatende' waren (3 : 3). Gods goedertierenheid is zijn bereidheid om te vergeven, met mensen opnieuw te beginnen. Zijn mensenliefde (*filantropia*) is zijn alomvattende liefde. Het accent ligt op de universaliteit. Het is een woord dat gaarne

Anna

*Haar oude ogen zagen visioenen
en keken over tijd en toekomst heen.
Ze droomden van een kind dat*

*kwam verzoenen
wat eeuwenlang al onverzoenlijk scheen.*

Omdat zij aan haar hoop was

*— al vonden anderen dat ongerijmd —
werden de scherven van haar jong
in één ondeelbaar ogenblik gelijmd.*

Wiebren J. Tabak

Verpleeghuis Bieslandhof (Beukenlaan 2)

19.00 uur ds. I. de Jong -
Gem. Geref./Herv. dienst

Immanuëlkerk (Schoemakerstraat 1)

10.00 uur ds. I. de Jong
Oppasdienst: Heleen Mulder
Er is kindernevendienst
19.00 uur zie Bieslandhof

Sionskerk (C. v.d. Lindenstraat)

10.00 uur S.O.W.-dienst met viering Heilig
Avondmaal - ds. A. C. Hofland

Het Open Hof (Storklaan 1)

10.00 uur zie Sionskerk
17.00 uur zie Ontmoetingskerk

In een zaal van de Sionskerk

(Cort v.d. Lindenstraat)
10.00 uur dhr. P. Voogt -
(Rijswijk) Dovendienst

Lutherse kerk (Noordeinde)

11.15 uur ds. J. de Heer -
Oecumenische dienst

Bethel

10.00 uur past. P. M. de Groot -
Eucharistieviering